

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

127 111 111

BRNO 1980

z velké zásobnice, opatřený provrtem pro reparaci, fragment z výdutě silnostěnné zásobnice rovněž s provrtem pro opravu nádoby, dále střepy z výdutí esovitě profilovaných hrnců, jejichž stěny byly zdobeny obvodovými ryhami a větší část hrncovité nádoby, jejíž výduť pokrývala jednoduchá vlnice nad dvěma vodorovnými rytými liniemi. Silnější vykrojený okraj je upraven pro pokličku. Další objekt vydal keramiku z doby římské, mimo jiné i zlomky prstenčových misek, římsové keramiky, a zlomky v ruce hnětených hrnců, vypálených do ředavé barvy, jejichž výduť zpestřují pásy šikmých rytých zářezů. Kromě keramiky se podařilo zachránit i několik kusů mazanice s otisky prutů. Z posledního z narušených objektů byla získána středověká keramika, zastoupená fragmenty nezdobených hrncovitých nádob se střežovitě utvářenými okraji a páskové ucho s důlkem u kořene.

Soubory keramického materiálu, ať již z povrchových sběrů nebo z objektů, byly prováděny četnými nálezy zvířecích kostí a úlomků propálené mazanice. Z ostatních předmětů stojí za zmínku ústěpky z rohovce a křemene a fragment hlazeného klínku ze zelené břidlice. Nález části lidské lebky nevyklučuje, že na místě samotném bylo narušeno i kostrové pohřebiště. Blíže poznatky o lokalitě přinese až sondážní průzkum, který se uskuteční v příštím roce.

Feststellungsgrabung im nordöstlichen Teil des Katasters der Gemeinde Drnholec /Bez. Břeclav/. Auf dem Kataster der Gemeinde Drnholec in der Flur Holnická pole am linken Ufer der Dyje wurde bei Terrainherrichtungen auf einer Fläche von ca. 150 x 500 m, von Mitgliedern der Mušov-Expedition des AÚ ČSAV in Brno eine umfangreiche prähistorische Besiedlung festgestellt. Die Oberflächenuntersuchung der Lokalität brachte reiche Lesefunde beinahe aus allen prähistorischen und frühhistorischen Zeitabschnitten, beginnend mit dem Neolithikum und mit dem entwickelten Mittelalter endend. Zu den ältesten Funden gehört das keramische Material der Kultur mit mährischer bemalter Keramik, weiter folgen fragmentarische keramische Funde der Úněticeer, Věteřover, Velaticer und Horákovcer Kultur. Auch im latènezeitlichen und kaiserzeitlichen Abschnitt war die Lokalität intensiv besiedelt. Ähnlich war dem auch in der mittleren und jüngeren Burgwallzeit und im Mittelalter. Ausser dem keramischen Material fand man eine Menge von Tierknochen, Lehmewurf und einige Steinwerkzeuge. Der Fund eines Menschenschädels schliesst nicht aus, dass an dem alleinigen Ort auch ein Skelettgräberfeld gestört wurde. Nähere Erkenntnisse über die Lokalität wird allerdings erst eine Sondagegrabung bringen, die im nächsten Jahr gestartet wird.

POKRAČOVÁNÍ ZÁCHRANNÉHO VÝZKUMU V NOVÉ ŠTĚRKOVNĚ N. P. INGSTAV U DOLNÍCH VĚSTONIC

/okr. Břeclav/

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

/Tab. 11 - 16/

V roce 1977 pokračoval výzkum ve štěrkovně Ingstavu, zahájený v podzimních měsících roku 1976. Kromě referenta na výzkumu spolupracovali prom. list. I. Rakovský a technici L. Kundera, I. Šlesar a I. Rozbroj. Výzkumné práce se soustředily na provádění plošných odkryvů jižně a západně od plochy, zkoumané v roce 1976. Na ploše o výměře asi 0,7 ha bylo od dubna do listopadu 1977 odkryto dalších 210 objektů, převážně různých sídlištních jam. Nejstarší objekty náležely kulturám s volutovou a moravskou malovanou keramikou. Z období eneolitu, pravděpodobně z období kultury s kancelovanou keramikou, pocházely především tři licheběžníkovitých domu, vymezených žlabky. Téže kultuře patřilo i několik odpadních jam s poměrně bohatou kolekcí keramiky, jeleních parohů atd. Konec eneolitu reprezentovaly ve štěrkovně, podobně jako v loňské sezóně, hroby kultury se zvoncevitými poháry. Celkem byly odkryty tři. Z jednoho z nich jsme získali čtyři závěsky, vyrobené z kančích zubů.

Z období únětické kultury byla zachycena další část pohřebiště. Hroby se koncentrovaly ve skupinkách a většinou byly vykradeny. Pouze v několika jsme našli bronzové záušnice, jehlice, rozlité nádoby a z jednoho pochází zlomek bronzové dýky. Mezi unikátní pohřby náleží hrob, uložený do dvou nádob. Jižně od pohřebiště byla zachycena zatím jediná jáma únětické kultury. Je možné, že v těchto místech již začínalo sídlišťe, náležející ke zkoumanému pohřebišti.

Další pravěký vývoj dokumentují na lokalitě věteřovské a velatické sídlištní jámy. Plošným výzkumem se též podařilo zachytit další římské chaty a jež se zahloubenou destrucovanou pec z téhož období. Prozatím bylo ve štěrkovně odkryto šest římských chat. Všechny jsou na lokalitě zastoupeny stopy slovenské osídlení. Tomu náležely snad dvě jámy s vyhozenými kostřami psů, krávy a koně. Centrum slovenské osady leželo asi blíž ke břehu Dyje. Výzkum ve štěrkovně bude pokračovat i v roce 1978, kdy by měla být dokončena skrývka zbývající plochy.

Fortsetzung der Rettungsgrabung in der neuen Schottergrube des VEB Ingstav bei Dolní Věstonice /Bez. Břeclav/. Im Jahre 1977 setzte die Grabung in der Schottergrube des VEB Ingstav fort, die in den Herbstmonaten 1976 eröffnet worden war. Durch Flächenabdeckungen wurde eine Fläche im Ausmasse ca. 0,7 ha abgenommen und auf dieser erfasste man weitere 210 Objekte, die der Kultur mit Voluten- und mährischer bemalter Keramik, der Kultur mit kannelierter Keramik angehören, ferner Gräber der Glockenbecherkultur und Úněticer Bestattungen, Úněticer-, Věteřover-, kaiserzeitliche- und slawische Siedlungsobjekte.

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY NA PRAVÉM BŘEHU DYJE U SOUTOKU SE SVRATKOU

/okr. Břeclav/

Zdeněk Měřínský, Ivan Peškař, Ivo Rakovský, AÚ ČSAV Brno

V srpnu a září byly prováděny rozsáhlé zemní práce u soutoku Dyje a Svratky, kde se budovala propust plynovodu pod silnicí Ingstavu a pod budoucí boční hrází střední zdrže vodního díla Nové Mlýny. Výkopem byly narušeny kulturní vrstvy a objekty velatické, pozdněhalštatské, laténské a římské. Materiál z římského období tvořil převážnou většinu nálezů a byly v něm zastoupeny jak domácí barbarické formy keramiky z 2. století n.l., tak i zlomky importovaných provinciálních nádob. Z výkopu pochází i nezdobená nádoba pražského typu. Další materiál ze slovanského období zde však nebyl zachycen. V prosinci roku 1977 narušila izolační rýha, vedená vedle vnitřního okraje hráze od propustě po proudu řeky Dyje směrem k Dolním Věstonicím slovanský objekt, pravděpodobně polozemnicí. Dle keramiky získané ze zášypu objektu jej můžeme datovat do období 9. století.

Archäologische Funde am rechten Ufer der Dyje am Zusammenfluss mit der Svratka /Bez. Břeclav/. Bei Terrainherrichtungen im Rahmen des Wasserwerkes Nové Mlýny im Raume des Zusammenflusses der Svratka und Dyje wurden Kulturschichten und Velaticer-, späthalstattzeitliche, latènezeitliche, kaiserzeitliche sowie slawische Objekte festgestellt. Die kaiserzeitliche Besiedlung kann nach der barbarischen sowie provinzial-römischen Keramik in das 2. Jahrhundert u. Z., die slawische, mit Ausnahme eines vereinzelt Gefäßes vom Prager Typus, in das 9. Jahrhundert datiert werden.

LESEFUNDE AUF DER TERRASSE AM RECHTEN UFER DER DYJE UNTER BULHARY

/Bez. Břeclav/

Tomáš Dočkal, Bulhary, Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

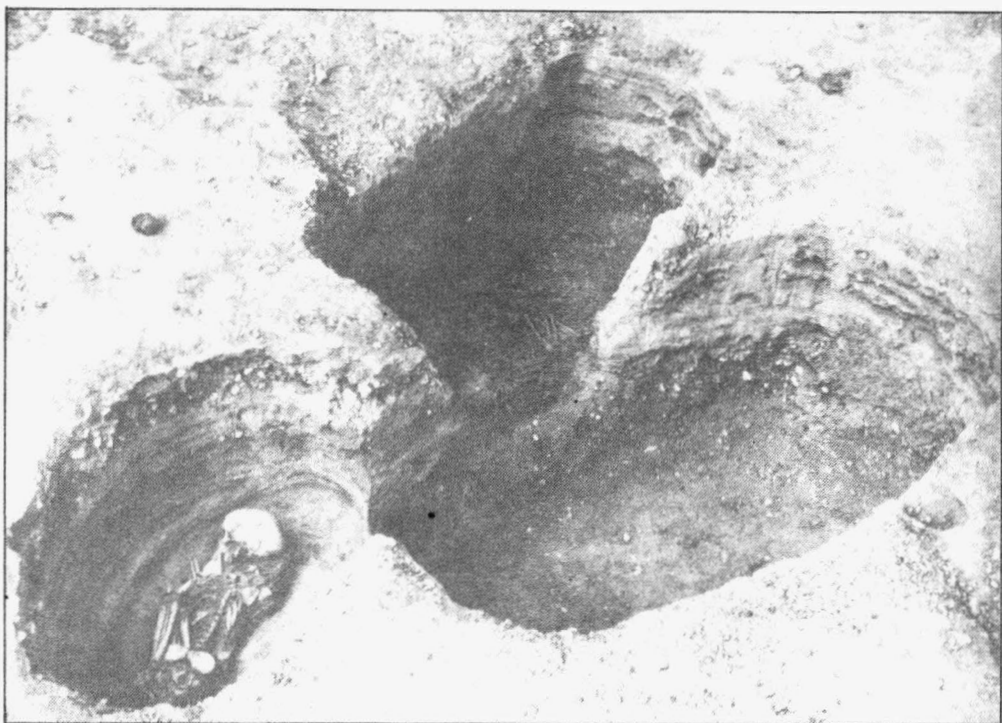
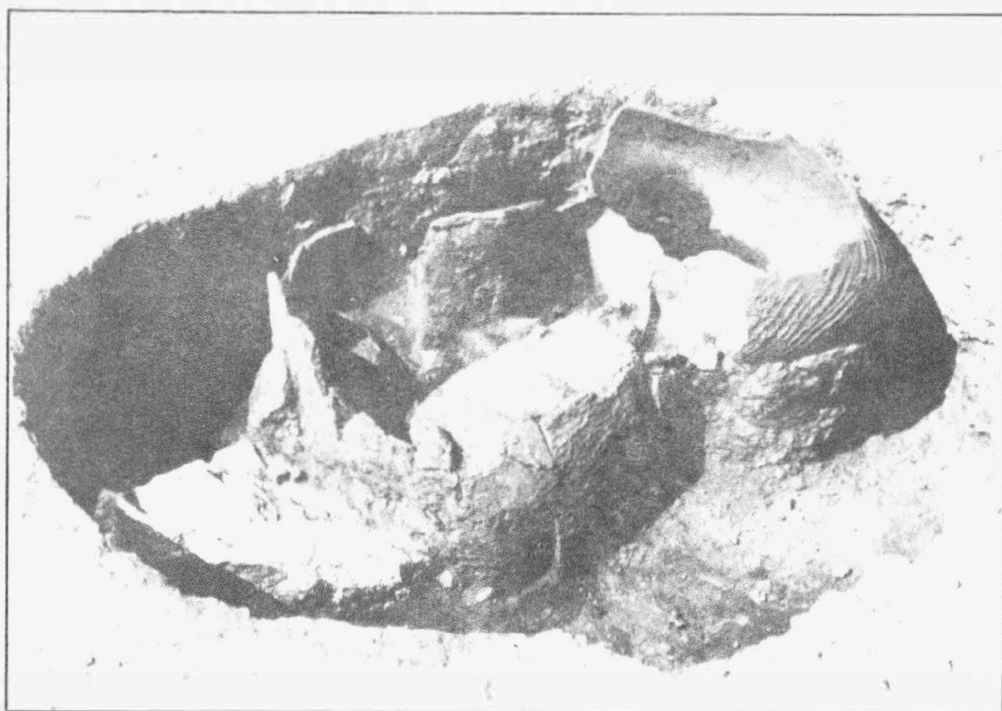
Im Herbst des Jahres 1977 wurde eine Oberflächenuntersuchung in der Flur "Aučker" durchgeführt, die bereits in der Vergangenheit eine Reihe archäologischer Funde der denauländischen Hügelgräber- und der Velaticer Kultur sowie Hinterlassenschaften aus dem kaiserzeitlichen Abschnitt ergab¹. Die Oberflächenuntersuchung bestätigte eine Besiedlung der Terrasse am rechten Ufer durch Träger der Velaticer Kultur, sie stellte auch Siedlungsfunde aus dem kaiserzeitlichen Abschnitt fest.

Anmerkungen:

- 1 H. Freising, Ein Grab der danubisch-sudetischen Hügelgräberkultur bei Pulgram /Bez. Nikolsburg, Mähren/, *Sudeta* 5, 1929, 60-61; ders. Ein Tüllenbeil aus Pulgram, *Deutsch-mährisch-schlesische Heimat* 20, 1934, 26.

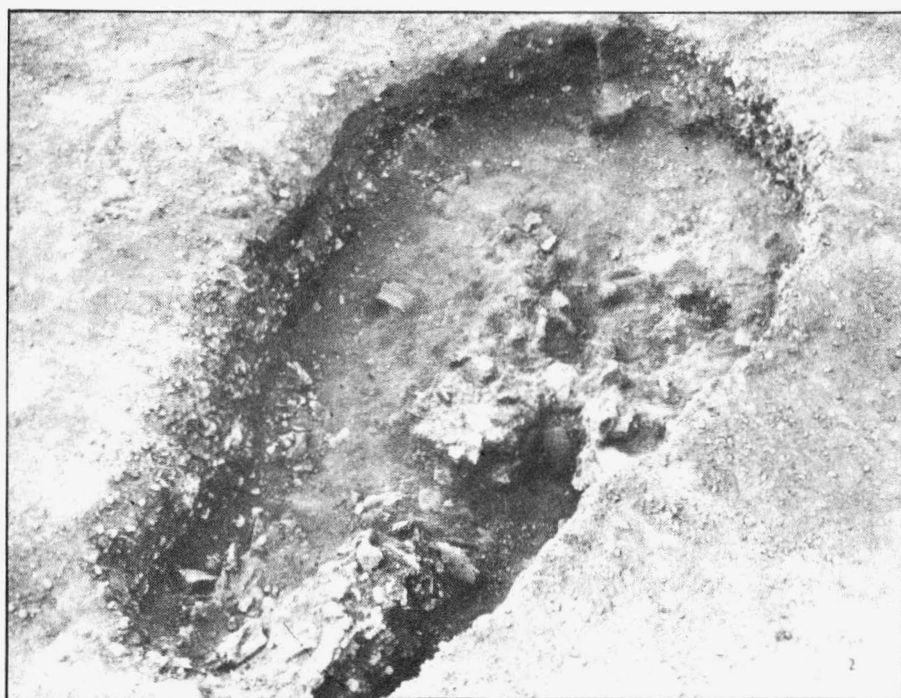

Tab. 11
 Dolní Věstonice /okr. Břeclav/. Nová štěrkovna n.p. Ingstav. 1 pohled na část plochy zkoumané v roce 1977. V popředí dům vymezený žlabem /obj. 269/ a skupina únětických hrobů /hroby 258-261/; 2 pohled na eneolitický dům vymezený žlabem od jihu /obj. 180/. - Neue Schottergrube des VEB Ingstav. 1 Ansicht auf einen Teil der untersuchten Fläche im Jahre 1977. Im Vordergrund ein Haus mit Gräbchen begrenzt /obj. 269/ und eine Gruppe von Úněticer Gräbern /Gräber 258-261/; 2 Ansicht auf ein Neolithisches Haus mit einem Gräbchen von Süden begrenzt /Obj. 180/.

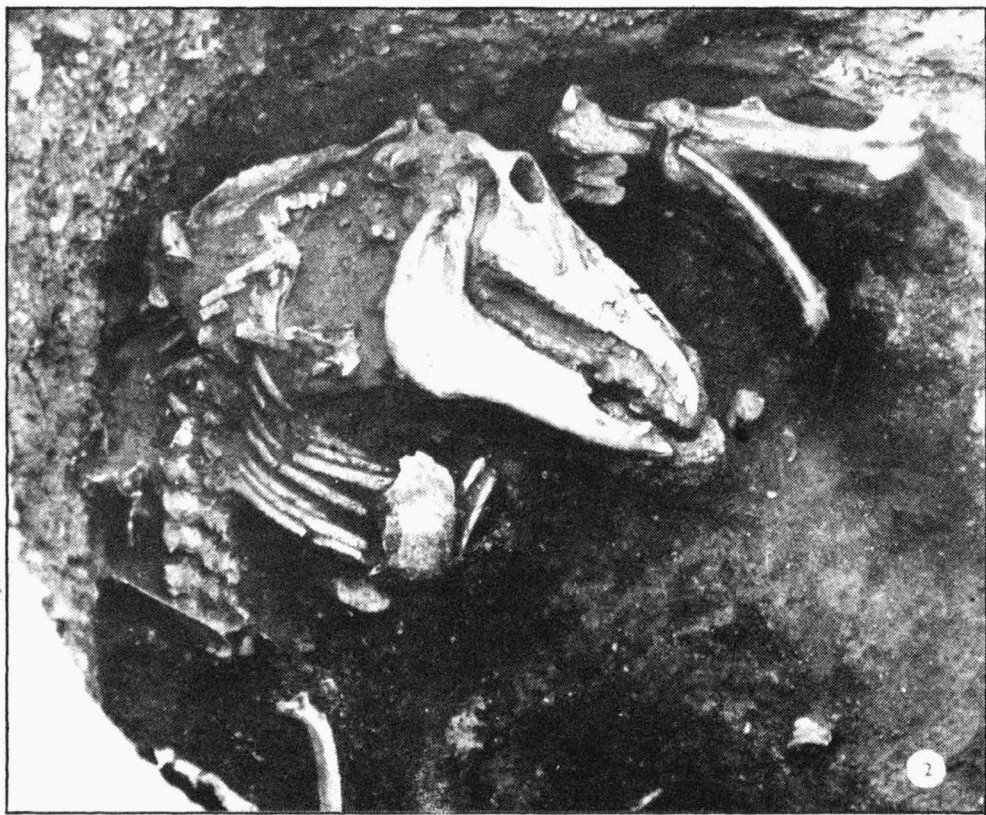
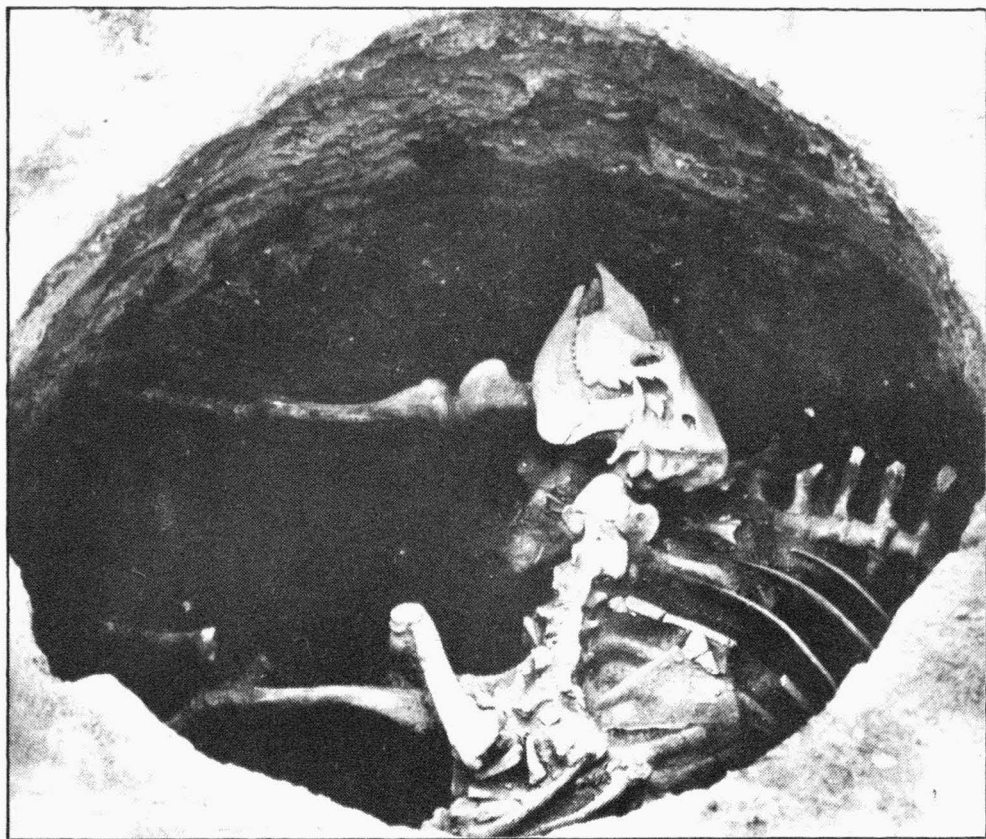
Tab. 12

Dolní Věstonice /okr. Břeclav/. Nová štěrkovna n.p. Ingstav. 1 únětický hrob v nádobách /hrob 245/; 2 skupina únětických hrobů /hroby 169, 183, 222/. - Neue Schottergrube des VEB Ingstav. 1 Úněticer Grab in Gefässen /Grab 245/; 2 Gruppe von Úněticer Gräbern /Gräber 169, 183, 222/.

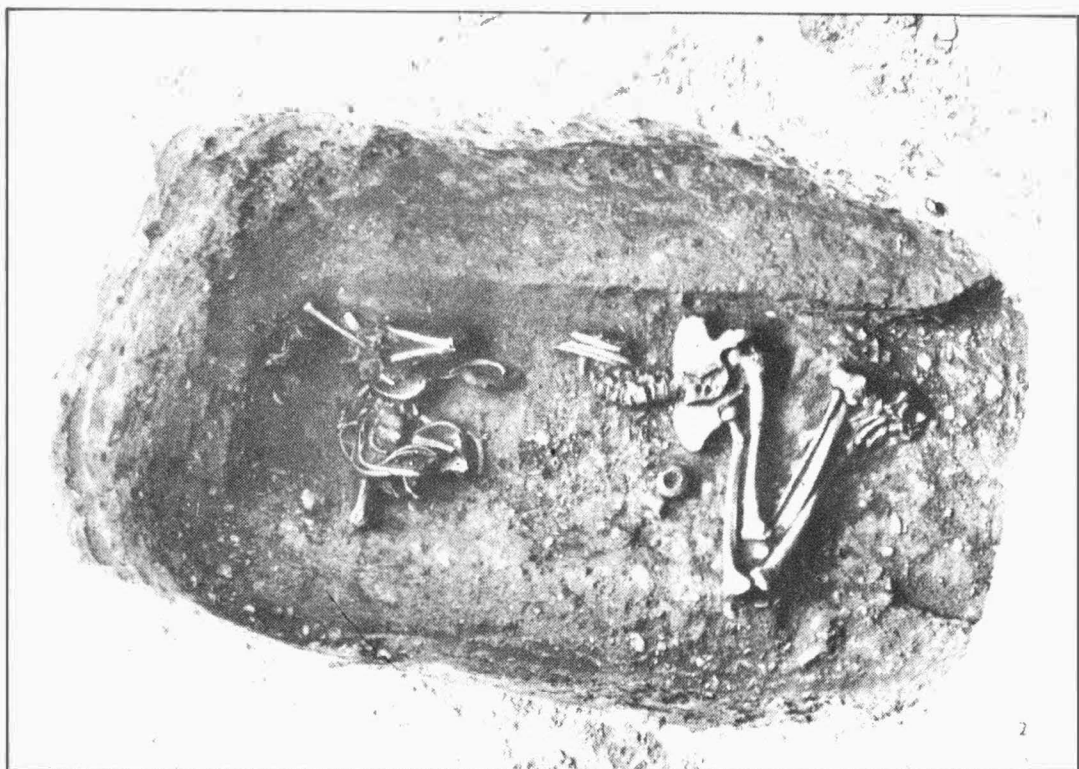

Tab. 13

Dolní Věstonice /okr. Břeclav/. Nová štěrkovna n. p. Ingstav. 1 nádoby v hrobě kultury se zvoncovitými poháry /hrob 303/; 2 pes z doby římské /obj. 232/. - Neue Schottergrube des VEB Ingstav. 1 GefäÙe in einem Grab der Glockenbecherkultur /Grab 303/; 2 Hund aus der römischen Kaiserzeit /Obj. 232/.

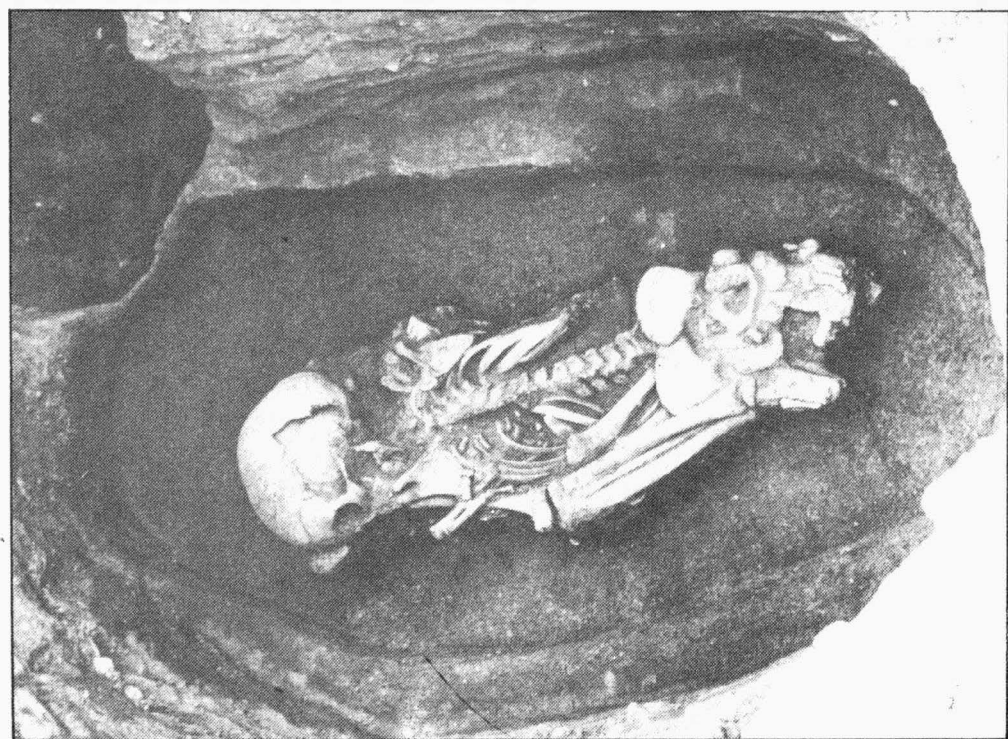

Tab. 14
 Dolní Věstonice /okr. Břeclav/. Nová štěrkovna n.p. Ingstav. 1 kostra krávy ve slovanské /?/jámě /obj.200/ ;
 2 část kostry koně v obj. 267. - Neue Schottergrube des VEB Ingstav. 1 Skelett einer Kuh in einer slawi -
 schen /?/ Grube /Obj. 200/ ; 2 Teil eines Pferdeskelettes in Obj. 267.

Tab. 15

Dolní Věstonice /okr. Břeclav/ . Nová štěrkovna n.p. Ingstav. 1 hrob 184; 2 hrob 223. - Neue Schottergrube des VEB Ingstav. 1 Grab 184; 2 Grab 223.

Tab. 16

Dolní Věstonice /okr. Břeclav/. Nová štěrkovna n.p. Ingstav. 1 hrob 183; 2 hrob 222. - Neue Schottergrube des VEB Ingstav. 1 Grab 183; 2 Grab 222.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné